

склад, будова, властивості, добування, застосування речовин;
типи, ознаки, закономірності хімічних реакцій.

Слід зауважити, що предметною компетенцією є не "теорія будови органічних сполук", як це часто трапляється в публікаціях, а "розуміння причинно-наслідкових зв'язків між складом, будовою, властивостями органічних речовин", тобто, володіючи компетенцією розкривати такі зв'язки, учень усвідомлено використовує теорію будови для характеристики речовин.

Як бачимо, категорія фактів не фігурує у визначенні компетенцій, вони є засобом розкриття основоположних принципів.

Наведений перелік, безперечно, потребує обговорення, а відтак – доповнення, поглиблення, можливо -- скорочення.

Беручи до уваги все, що нам відомо про ключові й предметні компетенції, слід визначитись у таких позиціях:

1. Чи треба докорінно змінювати чинний предметний зміст?
2. Чи доцільно змінювати логіку навчального матеріалу?
3. Чи треба зменшити кількість об'єктів вивчення?
4. Як узгодити природознавчі курси по горизонталі?
5. Як конкретизувати компетентності у програмних вимогах?

Ці питання потребують всебічного обговорення.

Література

1. Бабенко О. Предметні компетенції з хімії як складова ключових компетентностей особистості // Біологія і хімія в школі. 2005. № 5. С. 41-43.
2. Гурняк І.А., Чайченко Н.Н. Методичні засади набуття школярами предметних компетентностей з хімії// Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: 36. наук. праць.-Вип.24.-Вінниця: ТОВ "Планер", 2008.- С.339-343
3. Грабовий А. Компетентнісний підхід до учнівського хімічного експерименту // Біологія і хімія в школі. 2006. № 4. С. 1315.
4. Родигіна І. Дидактичні умови реалізації компетентнісного підходу в навчанні // Біологія і хімія в школі. 2007. № 3. С. 710.
5. Савчин М. Рівні предметних компетентностей з хімії (12-річна школа) // Біологія і хімія в школі. 2007. № 1. С. 59.
6. Савчин М., Братюк О. Формування експериментальних компетенцій з хімії в учнів 8 класу // Біологія і хімія в школі. 2009. № 4. С.13-17.
7. Титаренко Н. Компетентнісний підхід до складання завдань з хімії // Біологія і хімія в школі. 2009. № 1. С. 59.
8. Трубачева С., Кравчук О. Досвід дослідницької діяльності – основа формування предметних природознавчих компетентностей учнів // Біологія і хімія в школі. 2006. № 1. С. 1619.
9. Хоменко П. Функціональні знання у структурі ключових компетенцій особистості // Біологія і хімія в школі. 2004. № 4. С. 4547.

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ

Горащук В.П. (м. Луганськ)

Культура здоров'я – це важливий складовий компонент загальної культури людини, обумовлений матеріальним і духовним середовищем життєдіяльності суспільства, що виражається в системі цінностей, знань, потреб, умінь і навичок з формування, збереження й зміцнення її здоров'я.

Слід відзначити, що у теперішній час розвиток нового напрямку – «культура здоров'я» набирає обертів. Так, проблемі формування культури здоров'я особистості приділяли увагу такі вчені як: О. Ахвердова, Ю. Драгнев, В. Гора-

щук, Г. Кривошеєва, С. Кириленко, С. Лебедченко, В. Магін, В. Скумін, Ю. Мельник, О. Соколенко та ін. Не применшуючи значущості досліджень вищевказаних авторів, актуальним залишається питання визначення та обґрунтування принципів формування культури здоров'я учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

У зв'язку з вищезазначеним, *метою статті* було окреслено визначення та розкриття принципів формування культури здоров'я шкільної молоді.

Надамо коротку характеристику зазначених вище принципів.

Принцип неперервності передбачає обов'язкове безперервне формування в учнів свідомого прагнення до збереження та зміцнення здоров'я починаючи з молодших класів і продовжуючи у основній та старшій школі. Сучасна система шкільної освіти повинна на протязі

всього періоду навчання учнів бути спрямована на формування в них бережливого ставлення до власного здоров'я, а також виховувати бажання його зміцнювати протягом усього подальшого життя.

Принцип аксиологічного підходу до розуміння здоров'я. Формування культури здоров'я школярів можливе тільки за умови їх свідомого відношення до життя й розуміння учнем значення свого здоров'я в ієрархії життєвих цінностей. Принцип передбачає виховання в учнів розуміння здоров'я як найвищої цінності.

Принцип превентивності передбачає озброєння школярів знаннями, уміннями та навичками, які попереджуватимуть дії учнів, що сприяють розвитку негативних наслідків відносно здоров'я.

Особливо актуально повідомляти сучасним школярам про шкідливість алкогольних напоїв, оскільки у теперішній час наша країна займає перше місце у світі відносно максимальної кількості вживання алкогольних напоїв дітьми та підлітками.

Принцип гуманізації.

Бачення вчителем в кожному окремому школяреві неповторну й незвичайну особистість, прагнення до розвитку в дитині природньо закладених здібностей, сприяння побудові взаємовідносин повної довіри, а також намагання бути другом для кожної особистості є важливою умовою виховання здорової молоді. Особливого значення набуває прояв вчителем толерантного ставлення до думок та світогляду кожного учня.

Принцип культуровідповідності передбачає при формуванні культури здоров'я учнів урахування історичних особливостей свого народу, його національних традицій. Формування духовного, психічного та фізичного здоров'я цілком можливо за допомогою застосування певних оздоровчих технологій, що впливають на той чи інший аспект здоров'я, або на кілька аспектів одночасно.

Принцип природовідповідності. Формування здорової дитини не можливе без урахування особливостей, якими вона наділена, а також впливу природи на саму дитину. У теперішній час особливо важливо щоб людина, спираючись на закони природи, черпала з неї все, що сприяє повноцінному розвитку та вдосконаленню. Отже, надто важливо у виховання здорової дитини щоб вона розвивалась саме у гармонії з природою.

Принцип **урахування вікових та індивідуальних особливостей.** Допомагає учневі у побудові індивідуальної оздоровчої системи слід пам'ятати, що підбирати оздоровчі технології необхідно з урахуванням інтересів учня, його духовного, психічного та фізичного стану здоров'я тощо.

Принцип наочного прикладу. Відсутність позитивного прикладу особливо від людини яка намагається навчити їх бути здоровими, може не тільки уповільнити процес перебудови звичного способу життя на здоровий, але й, що особливо небезпечно, викликати недовіру до цієї особи взагалі та байдужість до збереження і зміцнення власного здоров'я зокрема.

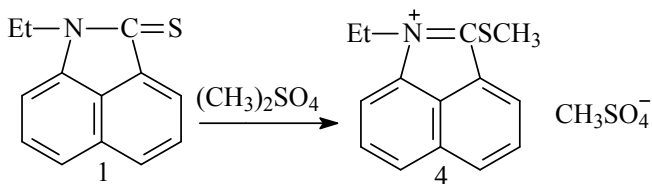
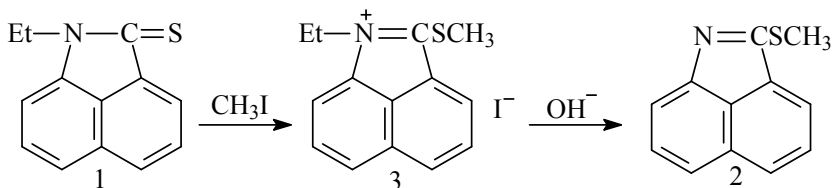
Принцип самовиховання. Формуванні культури здоров'я школярів, оскільки без самовиховання, без бажання учня піклуватись про своє здоров'я, пізнавати себе, виявляти свої позитивні й негативні сторони неможливо спрогтися високого рівня власної культури здоров'я.

Формуванню в учнів загальноосвітніх навчальних закладів високого рівня культури здоров'я можливе за умови дотримання вищезазначених принципів. У перспективі планується розробити концепцію формування культури здоров'я дітей та учнівської молоді.

ПРО РЕАКЦІЙНУ ЗДАТНІСТЬ ЧЕТВЕРТИННИХ СОЛЕЙ ТІОНАФТОСТИРИЛІУ

Дяченко В.Д. (м. Луганськ), Самусенко Ю.В. (м. Полтава), Кашнер О.Ю. (м. Луганськ)

При метилуванні алкілтіонафтостирилу йодистим метилом [1] або диметилсульфатом [2] відбувається S-алкілування з утворенням алкілмеркаптобензо[cd]індолу, який існує у вигляді вільної основи **2** або четвертинних солей **3** і **4**. Особливо чітко це проявляється у N-алкілпохідних тіонафтостирилу.

За даними [3] четвертинні солі легко конденсуються із сполуками, що мають активну метиленову групу, утворюючи забарвлені сполуки. При нагріванні **5** з етиловим ефіром цианоцтової кислоти у середовищі безводного спирту у присутності триетиламіну одержано жовтий 2-циан-2-карбетоксиметилен-N-метил-бенз[cd]індолін: